

ODDISCH.

Jesus het brood.

Math. 26 : 26.

had den Geest

et, door wien Hij

ferd heeft (Hebr.

zijn nooit één-

tan wij. Hij zag

de Schrift ge-

g, — maar dan

llen gegeten.

aal". Daar aan-

ge p a a s c h-

lam, gold de

toest zijn. „Dat

ondanks Levit.

heel wat ont-

land heeft het

tempel in toorn

zelf had Hij in

ner gedachtenis

het vervulde,

Grieksche ver-

tergegeven door

en 1 Petr. 1 : 19

us, die in Hebr.

estrafelijk) en

in 1 Petrus

te hebben ge-

duidelijk ge-

dat geheel vol-

De Heiland nu

rom dien eisch,

a, en dus mede

aan God. Het

chtig aan den

laar op de tafel

t h e t a a n

nt er nu van

g van den

o n d m a a l,

in hetgeen één

t g e m e n g d

a d i s c h " 2).

h", een m a a l

is ingesteld.

r g e m e e n

Nieuwe Verbond

et symbol der

is-geen revo-

ment onder het

aard daarvan,

ietwat achter-

roep.

tevooren in den

n gedeelte van

n offerdier nu

maar als maal-

p „in een offer-

e offeraar

RE geacht

als gast

aludus één onzer

bedoelde offer-

schaps-

rustend op het

de vernieuwing

r m a a l t i j d

a n é é n o p

b i j k o m t " 6).

elks verklaring

gemerkt wordt,

alde soort dus

st een huise-

ntenis met het

p e l f e e s t ;

de een offer-

ritueel van het

en ons beschre-

ven een bepaald

gezonderd (de

zijn") en een

l. Dit „bewijst,

paaschlam be-

grond daarvan

welke over het

brengen van kleinvee als dankoffer handelen, ook op het paaschlam zijn toegepast, wat sindsdien vast gebruik is geworden" 7).

Gelden dus de bepalingen van Lev. 3 : 6 vv. voor het paaschlam, waarmee „niet anders" 8) werd gehandeld, dan met de in Lev. 3 : 1 v. aangewezen offerdieren, dan spreekt het paaschlam rechtstreeks van het offer als „s p i j z e d e s H E E R E N " ! „Dat de offers des HEEREN „spijze" zijn, wordt door den wetgever herhaaldelijk verzekerd (Lev. 21, Num. 22 : 25, 28 : 2, Ezech. 44 : 7, Mal. 1 : 7). Daarbij wordt steeds het woord l e c h e m gebruikt, dat nu niet de jongere betekenis heeft van „brood", maar de oorspronkelijke van „vleesch"; — een bewijs, hoe oud de uitdrukking is. Z e s p r e e k t d u i d e l i j k v a n d e d i s c h g e m e e n s c h a p v a n G a s t h e e r e n g a s t e u (cf. Openb. 3 : 20) " 9).

Deze offermaaltijd nu was het „hoogtepunt" in de offerhandeling. Een offer als het onderhavige, dat gedeeltelijk verbrand en gedeeltelijk gegeten werd, culmineert in een heiligen maaltijd, in een „d i s c h d e s H E E R E N " met h e r i n n e r i n g a n e n v e r n i e u w i n g v a n h e t v e r b o n d

Het in werking treden der Godsgemeenschap bij den offermaaltijd berust voor Israëls bewustzijn uitsluitend op des HEEREN bereidheid om in een bijzondere verhouding tot zijn volk te treden en het deel te geven aan Zijn leven 10). „Vast staat, dat deze offers uiting geven aan de blijdschap van met God samen aan één tafel te zitten" 11).

Al de Schriften nu leefden in Christus' hart. Ook deze.

En toen Hij aan de tafel ontrad als gastheer, wist Hij zijn plaats. Wie is eigenlijk in deze zaal, waar het pascha met het avondmaal samen komt, wie is eigenlijk in deze twee sacramenten-kamer Gastheer, mijne jongeren?

Gij noemt mij gastheer, en gij doet wél.

Gij noemt mij ook meester, en doet wél.

Maar gelijk ik de meester, de voeten u wasch, en daarin van mijn Z e n d e r spreek, aan wien ik mij onderwerp, zoo treed ik als gastheer terug achter Hem, die van eeuwen her de Gastheer aan den disch des HEEREN was, en die, ten einde aan dezen eeuwenouden disch des HEEREN een rechtsgrond te bezorgen, mij nu in de wereld zond en hier aan deze tafel zette, om 't ware Lam te worden. Er is een gastheer en een Gastheer. Een secundaire, die knechtelijk is, en een primaire, die heerlijk is!

Ik zie den Bondsgod aan de tafel zitten. Mij zelf gedachtenis stichtende, doe ik zulks Hém. Ik zal geen andere goden voor Zijn aangezicht hebben. Ik ben de Heere. Hij is de HEERE van oude tijden aan. Ik, secundaire gastheer, zal den eersten Groeten Gastheer aan niemands oog onttrekken. De disch des Heeren is de disch des HEEREN.

O, die getrouwe K n e c h t d e s H E E R E N !

Hij stelt een tafel, maar die was er al.

Hij poneert een „disch des Heeren", maar die was er al.

Hij schikt een m a a l t i j d , maar die was er al.

Hij maakt er een „h e r i n n e r i n g s m a a l t i j d " van, maar dat was het al.

Hij maakt een avondmaal, maar óók d á t w á s e r a l .

Zeker, Hij maakt iets nieuws; zulks doet Hij al zijn dagen. Maar Hij haalt, óók nú, alles wat nieuw is uit het oude.

Zóó alleen kan Hij het paaschlam wettelijk en wettig „vervullen" en deze lams-disch-kamer, deze pascha-kamer, tot twee sacramenten-kamer maken, zonder dat de wanden instorten en het huis voortdijg bewogen wordt. (Hand. 4 : 31).

Wij kennen God, den HEERE, óók als Gastheer, die met ons komt eten, slechts in het gastheerlijk aanzicht van Jezus Christus.

En wij kennen Jezus Christus in de kamer van de beide sacramenten alleen maar naar Zijn eigen Woord, dat ook onze gedachten heeft te leiden. Hij was hier Gastheer-God, én gastheer-mensch. En maakte zich tot Heilig offerlam, dat „zich" hier in den dood kwam geven.

„Zich" — heeft ooit dit voornaamwoord zoo vollen zin gehad? „Spijze" — d á t w ó r d t d e G a s t h e e r - E t e r . „Zoetigheid" — d á t w ó r d t d e G a s t h e e r - S t e r k e .

Laat mij met Mozes en de zijnen den disch des HEEREN gemeen hebben, — ik ken dezen disch des HEEREN (d.i. den disch van God-Jahwe) voortaan alleen „in 't aanzicht" van dezen disch des-Heeren (d.i. den disch van den vernederden en verhoogden Christus-Kurios). „Want wij hebben een altaar, van hetwelk geen bevoegdheid hebben

te eten, die den tabernakel dienen". De Gastheer van Mozes' ouden disch-des-HEEREN vraagt heden 't stempel van den gastheer Christus op onze toegangs-vrijkaart. Dat is zijn nieuwe tafel-orde: de disch des Heeren, alleen deze is de disch des HEEREN.

K. S.

KERKELIJK LEVEN

EEN ZEDELIJKE MISSLAG.

Nul op het rekest der revisionisten.

De synode van de overzijde heeft, volgens „Trouw" (7 Mrt.), met algemeene stemmen (weer een bedenkelijk verschijnsel) een „nieuwe formulering" vastgesteld „ter vervanging"..... ja, waarvan?

„Trouw" zegt: „ter vervanging van de bekende leeruitspraken van 1905 en 1942."

Maar dit kan niet juist zijn. Want later staat er, dat het alleen maar is „ter vervanging van die van 1905 TEN 4DE, en 1942, aangaande het genadeverbond, sub. 2—4". We houden dus van 1905 en van 1942 het grootste deel precies zoo als het daar ligt over.

Laat ons beginnen, in zijn geheel af te drukken wat we dienaangaande in „Trouw" lezen. Hier is het:

Het desbetreffend Synodesbesluit vangt aan met de reeds verleden week gepubliceerde „overwegingen" (waarvan de vijfde is vervallen) en „uitspraken" (waarvan de eerste als volgt gewijzigd is: „dat de zakelijke inhoud der betreffende uitspraken van 1905 en 1942, als in overeenstemming met Schrift en Belijdenis, niet prijsgegeven mag worden").

De nieuwe formulering luidt:

1. In het verbond der genade behaagt het den Heere, den in Adam gevallen mensch uit zijn ellende te verlossen en wederom in zijn gemeenschap op te nemen.

Daartoe heeft Hij ons aller ongerechtigheid doen aanloopen en den Middelaar Jezus Christus, die door Zijn dood en bloedstorting het nieuwe en eeuwige testament, het verbond der genade en der verzoening besloten heeft.

Door den Heiligen Geest maakt de Heere dit door Christus verworven heil den zijnen deelachtig, in welke genade, hun eenmaal gegeven, Hij hen barmhartig bevestigt en ten einde toe krachtig hewaart.

Beloofte en eisch.

2. In dit verbond komt de Heere tot ons met de belofte des heils, en op grond daarvan met den eisch tot geloof en bekeering. Deze beide, belofte en eisch, zijn op zulk een wijze aan elkander verbonden, dat de menselijke verantwoordelijkheid ten volle wordt gehandhaafd en nochtans de Heere in Zijn verbond niet afhankelijk is van het doen des menschen. In de belofte immers betuigt Hij niet alleen, dat een iegelijk, die in den Zoon gelooft, het eeuwige leven heeft, maar zegt Hij ook den Heiligen Geest toe, die het geloof werkt, waardoor Hij ons Christus en al Zijn weldaden deelachtig maakt. Dienovereenkomstig werkt Hij in Zijn uitverkorenen hetgeen Hij van allen eischt, vervullende aan hen al de beloften des verbonds, rekenende niet „de kinderen des vleesches", doch „de kinderen der belofte" voor het zaad.

3. Volgens het Woord Gods zijn de kinderen der geloovigen zóówel als de volwassenden in het verbond Gods en in Zijn gemeente begrepen, en in Christus geheiligd, zoodat zij deel hebben aan de belofte en gesteld zijn onder den eisch des verbonds. Tevens leert ons de Schrift, dat niet allen Israël zijn, die uit Israël zijn. Nochtans moet de kerk, daar het haar niet gegeven is over het verborgene te oordeelen, geen onderscheid maken tusschen leden en leden, doch bouwende op Gods belofte en overeenkomstige het spreken der Schrift, de kinderen, tenzij zij zich als ongelovigen openbaren, beschouwen en behandelen als zulken, die deelen in de wederbarende genade van den Heiligen Geest. Dit houdt niet in, dat aangaande den tijd, waarop de Heilige Geest zijn wederbarende werk in de uitverkorenen aanvangt, op grond van Gods Woord eenige stellige uitspraak gedaan kan worden; de Heere vervult Zijn belofte naar Zijn vrijmacht op Zijn tijd, hetzij vóór, onder of na den Doop. Voorts zeggen wij niet onze belijdenis, dat godzalige ouders niet moeten twifelen aan de verkiezing en zaligheid hunner kinderen, die God in hun kindheid uit dit leven wegneemt, aangezien zij heilig zijn, niet van nature, maar uit kracht van het genadeverbond. Eveneens zullen de ouders bij de opvoeding hunner kinderen altijd uitgaan van de belofte des verbonds en daarop pleiten. Degenen, die in ongelooft en onbekeerlijkheid het verbond des Heeren verachten, heeft de kerk uit haar gemeenschap uit te sluiten. Zij spreekt daarmee uit, dat de zondaniken geen deel hebben in het Rijk van Christus en als bondsbrekers onder het oordeel Gods liggen, zolang zij zich niet bekeeren. Nochtans zal de kerk ook voor deze afkeerigen op grond van de belofte des verbonds, den Heere blijven aanroepen.

De kinderdoop.

4. De kinderen der geloovigen behooren op grond van Gods belofte en bevel gedoopt te worden, welke doop de afwasching der zonden door het bloed en den Geest van Christus beteekent en verzeeft. Daarom dankt en looft de kerk den Heere voor Zijn vaderlijke goedheid en barmhartigheid, die Hij ons en onze kinderen beweren heeft en roept zij allen tot geloof in de belofte des Evangelies, welke in den doop tot hen komt. Want zonder geloof zal het sacrament hun geen nut doen, doch hun oordeel verzwaren, gelijk ook onze belijdenis zegt, dat de goddelooze wel het sacrament ontvangt tot zijn verdoemenis, maar

niet de waarheid van het sacrament, dat is Jezus Christus, zonder wien de sacramenten niet met al zijn zonden.

5. Het verbond des Heeren verplicht een ieder zich steeds ernstig te beproeven, of hij wel waarlijk in den Christus Gods gelooft en vruchten der dankbaarheid voortbrengt; want de Schrift zegt dat alleen die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden.

In overeenstemming met het bovenstaande wijst de Synode af elke opvatting, die in de leer des verbonds niet tot haar recht laat komen de verkiezing Gods en de krachtadige werking van den Heiligen Geest en die de verbondsbeloofte laat opgaan in een voorwaardelijke toezegging.

Tot zoover.

Hier moeten nog twee opmerkingen aan vastgeknoopt worden.

1e. Onder punt 3 staat, dat men de kinderen moet beschouwen en behandelen als zulken, „die deelen in de wederbarende genade van den Heiligen Geest". Daar is een noot aan toegevoegd, althans in „Trouw", die aldus luidt:

De Synode heeft deze uitdrukking gekozen om ruimte te laten en voor de opvatting, dat de kinderen te beschouwen zijn als reeds wedergeboren en voor de opvatting dat zij zijn te beschouwen als kinderen, die wedergeboren zijn of zullen worden, waarbij uiteraard beide opvattingen gebonden zijn aan hetgeen in het vervolg der verklaring wordt uitgesproken over de vrijmacht Gods.

2e. Aan het verslag wordt nog dit toegevoegd:

De commissie stelde vervolgens voor, aan de nieuwe formulering nog toe te voegen, dat deze nieuwe verklaring dient ter vervanging van die van 1905 ten 4de en 1942, aangaande het genadeverbond, sub. 2—4 en dat zij als kerkelijke leeruitspraak, gedaan op grond van Schrift en Belijdenis, uiteraard bindend gezag heeft.

Of dit voorstel aanvaard is, weten we niet, want „Trouw" zegt zoo iets niet. We krijgen den indruk, dat het wel gebeurd is.

Tot zoover de feiten.

En nu de beoordeeling?

In ons opschrift gaven we die reeds te kennen. We achten heel dezen handel een zedelijke misslag. Want:

1. Revisie geeft men niet. De ingediende bezwaren keerden zich tegen de oude formules. Terecht. Want d á á r o p moesten de ambtsdragers „ja" zeggen; wie het niet deed, werd uitgehannen. Nu gaat men niet die oude formules beoordeelen, en niet d a a r v a n zeggen: ze waren óf goed óf kwaad. Men stelt kalm nieuwe op, ter vervanging van een deel der oude. M.a.w. men laat hen, die een bezwaarschrift tegen de oude formules indienden, kalm zonder antwoord staan.

2. Revisie, principieele revisie, wijst men nadrukkelijk af. Men zegt immers, dat de zakelijke inhoud der betreffende uitspraak van 1905 en 1942 ALS IN OVEREENSTEMMING MET SCHRIFT EN BELIDENIS NIET PRIJSgegeven mag worden? Er wordt dus niets verloochend. HEEL DE INBOEDEL VAN 1905—1942 STAAT NOG ONBESCHADIGD TEN GEBRUIKE! Dat wil zeggen: WIE ER TEGEN INGAAFT, MOET NOG WORDEN UITGEWORPEN. Stel, dat iemand zou weerspreken wat in 1905—'42 is „beleden", dan kan men altijd zeggen: de nieuwe formule van 1946 is gegeven, OMDAT men de oude ALS SCHRIFTGETROUW WILDE BEWAREN; men heeft ze slechts om misverstand af te snijden opnieuw willen redigeeren, maar het staat er duidelijk: de oude was schriftuurlijk, prijsgeving ware zonde voor God, ergo — gij moet den preekstoel af, gij tegenspreker.

3. We zakken dus nog onder de ellende van het compromis weg. In 1905 had men een compromis tusschen „Jan" enerzijds en „Piet" anderzijds. Dat heeft zich gewroken. Nu krijgen we een compromis, dat nog bedenkelijker is, n.l. een compromis van „Jan" met „Jan" en van „Piet" met „Piet". Want met algemeene stemmen, dus met „Jan" vóór en ook met „Piet" vóór, verklaren en „Jan" en „Piet".

a. 1905—1942 waren ook op de betwiste punten goddelijk, en dus niet prijs te geven, ze worden ook niet prijsgegeven, hun inhoud wordt niet vervangen;

b. we zeggen den volke: ze zijn vervangen. Tenzij we ons vergissen inzake het onthaal, dat het hierboven vermelde voorstel-van-vervanging vond. Maar dat zal wel niet: „Trouw" constateert, dat het „vervangen" feit is.

Hier is dus geen compromis meer, dat uiting is van verlegenheid. Hier is een openlijk spelen met woorden. Maar bedenken deze synodale leden niet, wat ze op die manier bereiken? Ze houden menschen over! Zeker. Maar wie houden ze zóó over? De vreesachtigen. De zoekers van een uitweg. Degenen die vrede hebben zelfs met woordspel, als het hun maar een vlinder leggen kan om te komen van het terrein der bezwaarden tot dat der zich ter ruste leggenden. Maar men zal op die manier verliezen de menschen van karakter, die zich houden aan wat er staat. We hadden in 1905 de ellende van „kop" en „staart". Men kent de beelddraker „de kop" van „1905" was: voor wedergeboren houden; „de staart" was: Lindeboom's toevoeging: het kan gebeuren (als 't wedergeboren worden ooit gebeurt) vóór, onder

7) Idem K.V. Kronieken II, 1938, bl. 378; vgl. Lev. bl. 230, en Numeri, 1941 bl. 103 en 310, 311.

8) Leviticus 24.

9) a.w. 55.

10) a.w. 52.

11) a.w. 52.

of na den doop. Candidaten, die zich aan „den staart“ vasthielden, zijn toen uit hoofde van „den kop“ afgewezen. Nu krijgen we hetzelfde — bij wie den blinddoek weigeren. De „staart“ zegt: de oude formule is vervangen. „De kop“: niet vervangen. We zijn werkelijk achteruit geboerd. O, ik ken die met algemeene stemmen genomen besluiten. De goedbedoelenden zijn weer op slechtouwen genomen. Maar de feiten liggen er. En nu gaat natuurlijk het gepluk weer beginnen. Alle man, die „zijn“ „rust“ begeert, zal het beest van 1946 aan den staart trekken. Wij trekken het aan den kop. Niet, omdat wij zoo graag onrust hebben. Maar omdat die kop beslist. Nog altijd beslist de kop over den staart, dacht ik.

4. Men blijft de dubbelzinnigheid als methode kiezen. Ik denk aan den term „deelen in“. „Deelen in de wederbarende genade van den Heiligen Geest“. Volgens de hierboven afgedrukte noot-ter-toelichting bedoelt men, ruimte te laten voor tweeërlei gevoelens: a) de kinderen zijn te houden voor reeds wedergeboren; b) ze zijn te houden voor wedergeboren of TE wederbaren. Nu is in zichzelf een term, die naar twee kanten mogelijkheid biedt, niet altijd verwerpelijk. Maar wanneer revisie aan de orde is, dan is de keus van zoodanige terminologie anders te beoordeelen. Een van beide: de revisie-poging wilde bezwaar uitbrengen tegen de gekozen formule (wedergeboren); maar dan krijgt de aanvrager nul op 't rekest, want de oude formule blijft expres gehandhaafd; of: de revisie-poging wilde bezwaren opwerpen tegen het binden aan één bepaalde formule met de daaraan verbonden consequentie van uitwerping van wie deze niet kon accepteren. Maar ook deze man krijgt nul op het rekest. Grond? Wel, wat in den kop staat! De man, die tegen den ouden tekst bezwaar maakte, heeft immers tegen Gods Woord bezwaar gemaakt? De zekelijke inhoud was immers in overeenstemming met Schrift en Belijdenis? IEDERE REVISIONIST KRIJGT NUL OP HET REKEST. En ALLE bezwaarden tegen de oude formule HADDEN BEZWAAR TEGEN GODS WOORD EN DE BELIJDENIS. Ze zijn ALLEN KETTERS! Daar komt „de kop op neer“. Het is dus weer een compromis van „Jan“ met „Jan“ en van „Piet“ met „Piet“. Beiden zeggen met gelijke gemoedsrust:

1e. wij laten ruimte voor twee meeningen, een nieuwe (te wederbaren) en de oude (wedergeboren); zie maar de noot in den „staart“ van 1946;

2e. wij laten ruimte slechts voor één meening, n.l. de oude („wedergeboren“): zie maar de voorafsprak in den „kop“ van 1946; want daar hebben we duidelijk gezegd, dat die oude formule naar Gods Woord was; de lieden, die tegen die oude formule kozen, die kozen dus tegen Gods Woorden en de belijdenis, en dacht u, dat wij voor zulke lieden ruimte laten?

O „Jan“!
O „Piet“!
O synode!

O diplomatie, die wel weet, dat men over een paar weken uw „kop“ zal schelden van uw „staart“, en u dan op kousevoeten zal hooren komen, maar die we toch nu op spijkerlaarzen op ons af zien stevenen, als waren wij onnoozelen. Maar er is Een, voor wien duizend jaren zijn als één dag. Wat heden ons opvalt, moet ook dan de aandacht houden.

Algemeene stemmen, — hoe kan het? De verzaderings-sfeer is de eenige verklaring die ik geven kan. Maar de kerkelijke dubbelzinnigheid blijft zonde. Zij is ook niet echt oecumenisch-geïnd. Want zoodra de term „deelen in“ in 't fransch, engelsch, latijn vertaald worden moet (dat moet toch kunnen?) staat men voor de moeilijkheid, hoe te vertalen? Een nederlandse term kan dubbelzinnig zijn, een min of meer verwante fransche, engelsche, latijnsche kan dit „privilege“ ontberen. En dan? O, onze oecumenische synode.....

5. Zelfs in zijn dubbelzinnigheid houdt men vast aan het standpunt van het Prae-advies etc. Want blijkens de toelichtende noot wil de term „deelen in“ ruimte laten alleen voor twee mogelijkheden:

- wedergeboren,
- wedergeboren of te wederbaren.

Nu is wedergeboorte alleen bij uitverkoren te verwachten. Men blijft dus volhouden: bondskinderen zijn, als 'er op aankomt, als uitverkoren kinderen aan te merken, en — te behandelen. Verbond en verkiezing worden dus toch nog weer identiek verklaard.

6. Zelfs in zijn dubbelzinnigheid sluit men goed-gereformeerden van alle eeuwen uit. Immers: „deelen in“ kan ook beteekenen: „deelen in de be-

lofte“. De kinderen deelen in de belofte b.v. der zaligheid (belofte is hier door eisch begrensde). Ik kan dus zeggen: „de kinderen deelen in de zaligheid“, als ik daarmee bedoel: zij deelen in de belofte der zaligheid. Maar ik zou daarmee niet willen verklaren: ik laat ruimte voor de leer, dat ik ze moet beschouwen en behandelen b.v. als reeds gezaligden of als te zaligen kinderen. Men ziet, dat de uitsluiting van de opvatting: „deelen in de belofte der wedergeboorte“ neerkomt op het blijvend afwijzen van de meening der gereformeerden van vele eeuwen, die het toch zoo hebben opgevat, als ze spraken van een „deelen in“.

6. De onduidelijkheid is ook op andere punten niet weggenomen.

a) Er staat: „op grond daarvan“ komt de Heere tot ons met den eisch (van geloof en bekeering). Op grond waarvan? Op grond van „de belofte“? Of van „het tot ons komen met de belofte“? Het ééne standpunt verschilt van het andere. En bovendien: de grond voor den eisch ligt in Gods recht op ons, ook afgedacht van de belofte. Het recht voor Gods eisch ligt in zijn God-zijn, niet in een bepaalden inhoud van een deel van zijn woorden, of in het feit van het spreken van zulk een deel zijner woorden.

b) „De kinderen des vleesches“ worden hier van „de kinderen der belofte“ onderscheiden op een manier, die onduidelijkheid overlaat. Bedoelt men met „kinderen der belofte“ uitverkoren? Of kinderen, die uit de belofte geboren zijn? Zijn het in dat geval uit de belofte lichamelijk geborenen (Izaäk). Of uit de gehoorde en geloofde belofte wederom geborenen? Zoo ja, zijn het dan in 't algemeen de wedergeborenen kinderen (geboren uit het Woord) of de kinderen van Abraham, die, in tegenstelling met Ismaël, of Ketura's kinderen, door de belofte zijn verwekt (inclusief hún kinderen)? Indien men denkt aan verkiezing, bedoelt men dan de verkiezing in engeren, of die in ruimeren zin? Niet wij werpen deze laatste kwestie op, doch dr. J. Ridderbos, die deze twee scherp onderscheidt.

c) Ook de nieuwe verklaring laboreert aan de hanteering van het woord „wedergeboorte“ in den Kuiperiaanschen zin, terwijl de formulieren het gebruiken van de doorlopende vernieuwing (à Lasco's: innovatie). De kwestie is van beteekenis. Want de Heere heeft de doorlopende vernieuwing beloofd bij wie Hem op zijn Woord vertrouwd en daarin aangenomen heeft. De vraag evenwel, of in het doopsformulier bedoelde „heiliging“ door den Geest ook de principiële vernieuwing naar Kuiper's spraakgebruik bepaald op het oog heeft, is nu eenmaal gesteld; en we zitten nu eenmaal met het probleem van „den kop“, — zie boven.

d) De doop heet hier beteekening en verzegeling van afwassing der zonden. Dat zouden we allicht accepteren zonder de vóór-geschiedenis. Maar dat mogen we niet. Want le we zitten weer met dien lastigen „kop“ (dat alles van 1905 en '42 goddelijke waarheid blijft heeten). Ze het dankgebed na den doop wordt wéér geciteerd, en in 1905 (dat goddelijke waarheid heet) staat immers (zakelijk) dat in dat dankgebed de in het begin genoemde weldaden moeten worden aangemerkt als zulke, welke den doopeling geschonken ZIJN. En dan niet geschonken in belofte, doch in aanvankelijke vervulling daarvan. Tegen den achtergrond van deze nuchtere feiten is het voor ons een bedenkelijk iets, dat men na al wat gebewerd is, nu nog nalaat den Catechismus in even zoo veel woorden gelijk te geven, die den doop een teeken en zegel der beloften noemt, en die, voor wat de kinderen betreft den Geest, die het geloof werkt, een hun belofden Geest noemt, een hun toegezegden Geest. Hetgeen vlak hierboven onder b is opgemerkt, slaat nu des te scherper in. Er staat: de doop beteekent en verzegelt de afwassing, en daarom dankt de kerk, dat God zijn goedheid en barmhartigheid ons allen heeft bewezen. Hier worden uit het dankgebed andere woorden aangehaald als in „1905“. Maar het „daarom“ is voor ons des te meer bedenkelijk. In art. 20 der Confessie wordt het „uitstorten“ van Gods „goedheid en barmhartigheid“ geacht geschied te zijn niet in onzen doop bepaald, doch in het „voor ons geven van zijn Zoon in den dood“, en het daarna volgende opwekken van dien Zoon uit den dood. Maar zóólets heeft met het Prae-advies niet van doen. Noch met „1905“, hier gehandhaafd.

7. Onvervangen staan dus nog altijd de in '42 en '44 bindend verklaarde uitspraken over de onmiddellijke wedergeboorte, de rechtvaardigmaking van eeuwigheid (met aanvechtbare beweringen over Rom.

4: 25 en art. 20 der Confessie), en supra- of infralapsarisme, benevens de andere uitspraken van 1942 (inclusief die over de „algemeene genade“ met haar niet mannelijken tekst, die niet royaal zegt, wat bedoeld is), men heeft „heel 1905“ bindend verklaard; deze details dus ook. Benevens die van '42.

8. Vóór dit alles hebben ook gestemd die synodale leden, die als commissielid hebben voorgesteld („Trouw“, 6 Maart), te handhaven de schorsingen etc. van de professoren Greijdanus en Schilder en van „cand.“ Schilder. Hoe het met dat voorstel gaan zal, weten we nog niet, al hebben we onze gedachten erover. Maar dat ook zulke menschen vóór die dogmatische formule stemmen, bewijst, wat we zelden: er zijn er, die welbewust een gedragslijn zoeken, die de bezwaarden losmaakt van bepaalde menschen. Niet het recht, maar de „utiliteit“ beheerscht hen. Temeer daarom mogen wij besluiten met een: weest op uw hoede. Tot nu toe is hier de bekeering van een boezen weg niet te constatareeren. Wel een zedelijke mislag. Het conflict blijft zedelijk. En het kerkrechtelijke omspant alles!! Daarom was deze laatste bewering ook ons eerste woord in de bekende Haagsche vergadering van '44.

K. S.

(Zie verder laatste bladzijde laatste kolom.)

DE PROCEDURE OVER DE KERKELIJKE GOEDEREN TE KROMMENIE.

Nadat op 2 Sept. 1944 de kerkeraad der Geref. kerk van Krommenie zich had vrijgemaakt, welk besluit met een belangrijke meerderheid van stemmen werd genomen, wees de Arr. Rechtbank te Haarlem op 28 Nov. d.a.v. de gebouwen dezer kerk toe aan de Synodale groep.

Van dit vonnis ging de kerkeraad (art. 31) in hooger beroep bij het Hof te Amsterdam, dat bij arrest van den 15en November 1945 de rechten van den kerkeraad (art. 31) op de roerende en onroerende goederen ten volle erkende, en het vonnis van de Rechtbank vernietigde.

Nochtans ontruimde de synodale kerkeraad, ondanks minnelijk verzoek van den rechthebbende de gebouwen niet, en ging ook niet in op een door bemiddeling van den advocaat van den kerkeraad (art. 31) gedaan voorstel om tot een schikking te komen teneinde verder procederen te voorkomen.

Dus zag de kerkeraad (art. 31) zich genoodzaakt om in een nieuw kort geding ontruiming harer gebouwen te eischen, welke eisch door de Rechtbank te Haarlem op den 7en Februari 1946 werd toegewezen.

De Rechter overwoog in zijn vonnis onder meer: dat het geval spoedeisend was;

dat het kerkeraadsbesluit van 2 Sept. 1944 rechts-geldig was;

dat immers de kerkeraad bevoegd is zelfstandig voor en namens de gemeente te besluiten;

dat het leven in Synodaal verband niet behoort tot het wezen eener Geref. kerk, daar immers iedere plaatselijke Geref. kerk is een complete, zelfstandige kerk;

dat de Synodale Geref. kerk te Krommenie niet is te beschouwen als de voortzetting van de oorspronkelijke kerk, doch als een nieuwe plaatselijke kerk.

Intusschen is bericht ontvangen, dat de Synodale kerkeraad op 7 Maart de gebouwen zal ontruimen.

Tot zoover een ons toegezonden bericht, dat we in zijn geheel opnemen. De synodocraten in Krommenie gedragen zich anders dan de Gereformeerden in Houwerzijl.

K. S.

DIACONALE CONFERENTIE.

Derde Prov. Diaconale Conferentie binnen het verband der Gereformeerde Kerken (Onderh. Art. 31 K.O.) in Zuid-Holland, te houden op Woensdag 27 Maart 1946 te 's-Gravenhage, Prinsegracht 4 (C.J.M.V.-gebouw), aanvang 10 uur.

Agendum:

1. Opening.
2. Mededeelingen van het Comité.
3. Bespreking van ingekomen vragen van Diaconieën.
4. Pauze.
5. Referaat van Ds D. K. Wielenga J.Dz. van Rotterdam—Centrum. Onderwerp: „Diaconie en sociale hulp“.
6. Bespreking van dit Referaat.
7. Rondvraag.
8. Slotwoord van Ds F. de Vries van Den Haag—Oost.
9. Sluiting.

N.B. Alle Diakenen worden met ernst opgewekt deze belangrijke Conferentie bij te wonen. Dienaren des Woords, Ouderlingen en Leden der Gemeenten zijn als gasten tevens welkom.

Voor het Comité.

J. DE GELDER, Secretaris,
Westersingel 31b, Berkel & Rodenrijks.